

**Київський національний торговельно-економічний
університет**

**Кафедра адміністративного, фінансового та
інформаційного права**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

(пост. про від 20.09.2018 р.)

Ректор

А.А. Мазаракі

**ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ
ПРОГРАМА ТА РОБОЧА ПРОГРАМА**

освітній ступінь	бакалавр
галузь знань	• 12 Інформаційні технології
спеціальність	124 Системний аналіз
спеціалізація	Системний аналіз

Київ 2018

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автор: Дараганова Н.В., канд. юр. наук, доцент
Сенченко Л.В., канд. юр. наук, доцент

Програму та робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права від 11.06.2018 р., протокол № 19.

Рецензенти: А.В. Гуржій, канд. юрид. наук, доц.
П.М. Пальчук, канд. юрид. наук, доц.
І.В. Лазебна, канд. економ. наук, доц.
Д.В. Головіна, канд. економ. наук
О.О. Васильєва, канд. техн. наук
К.В. Гурджиян, канд. економ. наук
Р.А. Усенко, канд. юрид. наук, радник Міністра юстиції України

**ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ
ПРОГРАМА ТА РОБОЧА ПРОГРАМА**

освітній ступінь	бакалавр
галузь знань	12 Інформаційні технології
спеціальність	124 Системний аналіз
спеціалізація	Системний аналіз

ВСТУП

В умовах постіндустріального суспільства провідну роль у системі суспільного поділу праці відіграє інтелектуальна, творча діяльність, яка перетворюється на визначальну силу формування та розвитку людської цивілізації.

Специфіка відносин у сфері інтелектуальної власності полягає в тому, що вони стосуються інтелектуальної діяльності. Об'єктом цих відносин є результат творчості. Водночас, не кожен результат творчої діяльності може бути об'єктом зазначених правовідносин, а лише той, що визначений законом. Результат творчості, який не відповідає вимогам закону, не підлягатиме правовій охороні. Отже, вивчення дисципліни «Інтелектуальна власність» набуває все більшого значення, і сучасному фахівцю необхідні знання з теорії та практики інтелектуальної власності для належного та компетентного здійснення своєї професійної діяльності в умовах економічного розвитку.

Програма та робоча програма «Інтелектуальна власність» призначені для студентів освітнього ступеня «бакалавр», спеціальності 124 «Системний аналіз». Дисципліна є вибірковою.

I. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ (КОМПЕТЕНТНОСТІ), ЇЇ МІСЦЕ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Предметом дисципліни виступають правові та організаційні аспекти функціонування інститутів інтелектуальної власності у вітчизняній та міжнародній системі права.

Метою викладання зазначеної дисципліни є формування у студентів комплексної системи теоретичних знань з питань інтелектуальної власності як визначальної економіко-правової категорії інформаційного суспільства; формування навичок практичного застосування знань, отриманих в ході вивчення дисципліни «Інтелектуальна власність» та навичок самостійного розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією норм законодавства у сфері інтелектуальної власності.

Завдання дисципліни «Інтелектуальна власність» спрямоване на:

- дослідження студентами сутності поняття інтелектуальної власності;
- аналіз систем охорони та захисту інтелектуальної власності;
- набуття навичок роботи з нормативним матеріалом;
- розвиток правового мислення у студентів при застосуванні норм з інтелектуальної власності в обраній сфері діяльності;
- виявлення наукознавчих проблем у сфері інтелектуальної власності.

Результатами (компетентності) вивчення дисципліни є набуття фундаментальних юридичних знань з питань інтелектуальної власності та вміння правильно інтерпретувати зміст правових норм національного та міжнародного законодавства з цих питань. Опанування теоретичного і нормативного матеріалу, який стосується всіх аспектів правового

регулювання інтелектуальної власності, надасть можливість майбутнім фахівцям успішно розв'язувати юридичні задачі та ситуації, що сприятиме у майбутньому грамотному та компетентному захисту прав інтелектуальної власності.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

- основні поняття та категорії інтелектуальної власності;
- законодавство з питань інтелектуальної власності;
- систему правової охорони інтелектуальної власності в Україні;
- особливості захисту інтелектуальної власності в Україні;
- види юридичної відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності;

вміти:

- виявляти наявність порушення прав інтелектуальної власності;
- компетентно застосовувати правові норми як національного, так і міжнародного законодавства з питань інтелектуальної власності;
- успішно самостійно розв'язувати юридичні задачі та ситуації з питань інтелектуальної власності;
- обирати належний спосіб захисту порушених прав суб'єктів інтелектуальної власності.

Головним напрямом при виконанні поставлених завдань має бути розкриття основних тенденцій правового регулювання інтелектуальної власності та значення її впливу на конкурентоспроможність підприємств та економіки країни в цілому, розкриття змісту найважливіших юридичних категорій та конструкцій у сфері інтелектуальної власності.

Місце в освітньому процесі. Програма складена відповідно до сучасної концепції побудови навчальних дисциплін, що спирається на знання студентів з попередніх дисциплін, зокрема з «Правознавства», і дає можливість використати отримані студентами знання як в процесі подальшого навчання, так і в практичній діяльності.

II. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ»

Тема 1. Загальна характеристика інтелектуальної власності

Поняття інтелектуальної діяльності та її результату. Виникнення, становлення і розвиток інтелектуальної власності. Специфіка результатів інтелектуальної діяльності. Правова природа результатів інтелектуальної діяльності. Функції цивільного права щодо охорони та використання результатів інтелектуальної діяльності. Розмежування речового права та права інтелектуальної власності. Роль і значення інтелектуальної діяльності і власності для суспільства.

Поняття і зміст права інтелектуальної власності. Поняття творчої діяльності. Специфіка права інтелектуальної власності. Співвідношення права інтелектуальної власності та права власності. Економічна функція права інтелектуальної власності. Право інтелектуальної власності як цивільно-правовий інститут. Суб'єктивне право інтелектуальної власності. Інститут виключного права.

Система законодавства України про охорону інтелектуальної власності. Конституція України та Цивільний кодекс України, як основні джерела правової охорони інтелектуальної власності.

Характеристика основних законодавчих актів України у сфері інтелектуальної власності: «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на промислові зразки», «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», «Про охорону прав на сорти рослин», «Про охорону прав на зазначення походження товарів», «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем», «Про авторське право і суміжні права», «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів та фонограм», «Про племінну справу у тваринництві» та ін. Підзаконні акти як джерела інтелектуальної власності.

Значення міжнародних актів для охорони інтелектуальної власності в Україні: Паризька конвенція про охорону промислової власності, Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів, Стокгольмська конвенція про заснування ВОІВ, Угода про торгові аспекти права інтелектуальної власності (Угода TRIPS) тощо.

Держава як володілець прав інтелектуальної власності. Шляхи формування і розвитку законодавства України у сфері інформаційних відносин.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 1, 11, 22-85

Основний: 1-7

Додатковий: 1-3, 5, 6, 13, 17, 19, 20, 22, 23, 25-27

Тема 2. Об'єкти права інтелектуальної власності

Загальна характеристика об'єктів права інтелектуальної власності. Перелік об'єктів інтелектуальної власності, визначений у Конвенції, якою була заснована Всесвітня організація інтелектуальної власності. Характеристика об'єктів інтелектуальної власності, визначених у ЦК України. Поділ цих об'єктів залежно від методів законодавчого забезпечення правової охорони, що пов'язано з походженням та природою створення цих об'єктів.

Об'єкти авторського права. Поняття та види об'єктів авторського права. Поняття об'єктів суміжних прав. Критерії охороноздатності об'єктів авторського права. Творча діяльність як основний критерій об'єктів авторського права. Об'єкти, які не підлягають правовій охороні авторським правом. Об'єкти суміжного права. Характеристика виконання, фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення як об'єктів суміжного права.

Об'єкти патентного права. Загальна характеристика винаходу, корисної моделі, промислового зразку як об'єкту патентного права. Умови патентоздатності винаходу, корисної моделі, промислового зразку.

Об'єкти, які індивідуалізують учасників господарського обігу. Комерційне найменування (фірмове найменування), торговельні марки (знаки для товарів і послуг) та географічне зазначення (зазначення походження товарів) як об'єкти, які індивідуалізують учасників господарського обігу.

Об'єкти нетрадиційних результатів інтелектуальної діяльності (інші об'єкти інтелектуальної власності). Наукові відкриття, компонування інтегральних мікросхем, раціоналізаторські пропозиції, сорти рослин і породи тварин, комерційна таємниця як об'єкти нетрадиційних результатів інтелектуальної діяльності.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 2,4,7,11

Основний: 1-7

Додатковий: 1-3,6,13,17,19,20,22,23,25-33

Тема 3. Суб'єкти права інтелектуальної власності

Загальна характеристика суб'єктів права інтелектуальної власності. Первинні суб'єкти та вторинні (похідні) суб'єкти права інтелектуальної власності. Творець як суб'єкт інтелектуальної власності. Роботодавець як суб'єкт інтелектуальної власності. Держава як володілець прав інтелектуальної власності. Права та обов'язки суб'єктів інтелектуальної власності.

Суб'єкти авторського права. Поняття та види. Визначення авторства.

Поняття співавторства. Особисті немайнові та майнові права автора: поняття, ознаки та види. Поняття суб'єктів суміжних прав. Види прав суб'єктів суміжних прав.

Суб'єкти патентного права. Автори винаходів та корисних моделей (винахідники), а також автори промислових зразків, які є фізичними особами, патентовласники, патентні повірені, спадкоємці як суб'єкти патентного права. Права та обов'язки суб'єктів патентного права.

Суб'єкти засобів індивідуалізації товарів і послуг. Юридичні особи як єдині суб'єкти прав на комерційні найменування. Володілець відповідного свідоцтва. Володілець міжнародної реєстрації. Особа, торговельну марку якої визнано в установленому законом порядку добре відомою, якщо інше не встановлено договором. Виробники товарів, особливі властивості, певні якості, репутація або інші характеристики якого пов'язані з цим географічним місцем. Асоціації споживачів. Установи, що мають безпосереднє відношення до вироблення чи вивчення відповідних продуктів, виробів, технологічних процесів або географічних місць. Права інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації товарів і послуг.

Суб'єкти нетрадиційних результатів інтелектуальної діяльності. Права та обов'язки суб'єктів нетрадиційних результатів інтелектуальної діяльності.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 2,4,7,11,12

Основний: 1-7

Додатковий: 1-3,6,13,17,19,20,22,23,25-33

Тема 4. Система правової охорони інтелектуальної власності в Україні

Управління інтелектуальною власністю в Україні: загальні положення. Роль держави у сфері правової охорони прав інтелектуальної власності. Повноваження Міністерства економічного розвитку і торгівлі щодо інтелектуальної власності. Правові основи охорони інтелектуальної власності іншими організаціями. Український інститут промислової власності. Державна організація «Українське агентство з авторських та суміжних прав». Державне підприємство «Інтелзахист». «Український центр інноватики та патентно-інформаційних послуг». Роль громадських організації щодо правової охорони інтелектуальної власності (Київська міська асоціація представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених), Всеукраїнська асоціація інтелектуальної власності, Творчі громадські об'єднання України та ін.).

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 8,11,12,21,22,29,31-82

Основний: 1-7

Додатковий: 1-3,6,8,13,17,19,20,22,23,25-27

Тема 5. Правова охорона об'єктів авторського права та суміжних прав

Поняття авторського права. Завдання авторського права. Термін дії авторського права. Зміст та види авторських прав (особисті немайнові права, майнові права, право слідування). Передача майнових прав. Комп'ютерні програми, мережа «Інтернет» як об'єкти авторського права.

Загальна характеристика джерел авторського права. Міжнародні договори у сфері дії авторського права: Бернська конвенція з охорони літературних та художніх творів (1886 р.), яка неодноразово доповнювалася і змінювалася; Всесвітня (Женевська) конвенція з авторського права (1952 р.); Римська конвенція з охорони прав артистів-виконавців, виготовлювачів фонограм, а також виробників організацій мовлення (1961 р.); Конвенція, що створює Всесвітню організацію інтелектуальної власності (підписана у Стокгольмі у 1967 р., чинна з 1970 р.); Женевська конвенція з охорони інтересів виготовлювачів фонограм (1971 р.); Брюссельська конвенція з розповсюдження програм, що несуть сигнали, які передаються через супутники (1974 р.). Судова практика розгляду справ, що виникають у разі порушення авторських прав.

Поняття та зміст суміжних прав. Особисті немайнові та майнові права виконавців, виробників фонограм або відеограм, організацій мовлення та інших суб'єктів суміжних прав. Термін дії суміжних прав.

Державна реєстрація авторських та суміжних прав: документи, що потрібні для реєстрації, орган, що її здійснює, оплата, порядок реєстрації.

Використання доменних імен в мережі Інтернет: поняття, ознаки, особливості правового регулювання.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 2,3,7,11,18,28,29,30,36,37

Основний: 1-7

Додатковий: 1-3,6,13,17,18,20,22,23,25-33

Тема 6. Правова охорона об'єктів патентного права

Поняття патентного права. Патент. Співвідношення понять «промислова власність» та «патентне право». Джерела патентного права та їх загальна характеристика (Паризька конвенція про охорону промислової власності, закони України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на промислові зразки»). Правові засади державного регулювання патентного права в Україні. Права та обов'язки суб'єктів патентного права. Відмінності між винаходом, корисною моделлю, промисловим зразком та іншими об'єктами права інтелектуальної власності – науковим відкриттям та селекційним досягненням.

Етапи оформлення патентних прав. Оформлення заявки на видачу патенту. Складання і подання заявки. Заява на видачу патенту. Опис

винаходу, корисної моделі, промислового зразка. Формула винаходу. Креслення та інші ілюстративні матеріали (якщо вони необхідні для з'ясування суті винаходу). Реферат винаходу (корисної моделі). Пріоритет винаходу (корисної моделі). Збір за подання заявки.

Порядок розгляду заявки та видача патенту. Експертиза заявки (попередня, формальна, кваліфікаційна). Перевірка патентоздатності. Збір за видачу патенту. Дострокове припинення чинності прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок та визнання їх недійсними.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 4,6,7,9,11,16,17,20,29,33-35

Основний: 1-7

Додатковий: 1-3,6-8,13,14,16,17,20,22,23,25-27

Тема 7. Правова охорона засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг

Поняття засобів індивідуалізації та їх різновиди. Поняття та ознаки комерційних найменувань (фірмових найменувань). Вимоги до комерційних найменувань. Майнові права на комерційне найменування. Перехід права на комерційне найменування. Передача дозволу на використання комерційного найменування. Дострокове припинення прав на комерційне найменування.

Правова охорона торговельних марок. Поняття торговельної марки. Джерела, що регулюють питання, пов'язані з правовою охороною торговельних марок (ЦК України, Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», Міжнародна класифікація товарів і послуг (МКТП). Проста та складна торговельна марка. Оформлення прав на торговельну марку. Реєстрація торговельної марки. Право пріоритету на торговельну марку. Експертиза за формальними ознаками. Кваліфікаційна експертиза. Оскарження рішення про відмову в реєстрації торговельної марки. Реєстр торговельних марок. Втрата чинності реєстрації торговельної марки. Попереджувальне маркування. Права, що впливають зі свідоцтва на торговельну марку. Франчайзинг. Захист знаків і інших позначень в мережі Інтернет. Судова практика України про захист прав на торговельні марки.

Поняття географічного зазначення. Спільні риси та відмінності між географічними зазначеннями та торговельними марками. Функції географічних зазначень. Види географічних зазначень. Порядок реєстрації географічного зазначення та права на нього. Свідоцтво про реєстрацію права на використання географічного зазначення. Права та обов'язки, що впливають з реєстрації географічного зазначення. Визнання недійсною та припинення правової охорони географічного зазначення.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 4,5,7,10,11,15,19,29,33-35

Основний: 1-7

Додатковий: 1-4,6,9,13,17,20,22-33

Тема 8. Правова охорона інших об'єктів інтелектуальної власності

Поняття та ознаки наукового відкриття. Необхідність і способи правового регулювання наукового відкриття. Ознаки наукового відкриття. Відмінність «наукового відкриття» та «винаходу». Питання про джерела правової охорони наукового відкриття.

Правова охорона компонування інтегральної мікросхеми (топографії інтегральних мікросхем). Вирішальна ознака компонування інтегральної мікросхеми. Права авторів та інших правовласників компонування ІМС. Реєстрація та видача свідоцтва про набуття права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми. Обсяг правової охорони компонування інтегральної мікросхеми.

Поняття та загальна характеристика раціоналізаторської пропозиції. Критерії визнання пропозиції раціоналізаторською. Права суб'єктів права на раціоналізаторську пропозицію. Оформлення права на раціоналізаторську пропозицію. Свідоцтво на раціоналізаторську пропозицію.

Правова охорона селекційних досягнень. Основні джерела правового регулювання селекційних досягнень (закони України «Про охорону прав на сорти рослин», «Про племінне тваринництво»). Ознаки охороноздатності сорту рослин, породи тварин. Оформлення права на сорт рослин, породи тварин. Права авторів сорту рослин, породи тварин і патентовласників. Правова охорона комерційної таємниці. Основні джерела правового регулювання комерційної таємниці (закони України «Про інформацію», «Про банки і банківську діяльність» та ін.). Термін дії охорони прав на комерційну таємницю. Способи одержання комерційної таємниці, на які не поширюються заборонні положення Угоди TRIPS. Організація охорони комерційної таємниці. Питання «ноу-хау».

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 2-11,11,29,33-85

Основний: 1-7

Додатковий: 1-4,6, 6,9,13,17,20,22-33

Тема 9. Захист прав інтелектуальної власності

Поняття правового захисту інтелектуальної власності. Розмежування питань правової охорони та захисту інтелектуальної власності. Міжнародні стандарти захисту прав інтелектуальної власності.

Дії, що визнаються порушенням прав інтелектуальної власності. Найпоширеніші правопорушення у сфері авторського права та суміжних прав. Порушення прав на винахід чи корисну модель. Порушення прав на промисловий зразок. Порушення прав на торговельну марку.

Форми захисту інтелектуальних прав. Юрисдикційна форма захисту прав інтелектуальної власності. Неюрисдикційна форма захисту прав інтелектуальної власності. Способи захисту інтелектуальних прав.

Цивільно-правовий захист інтелектуальної власності. Кримінально-правовий захист прав інтелектуальної власності. Адміністративно-правовий захист прав інтелектуальної власності. Адміністративні процедури захисту прав інтелектуальної власності на митному кордоні. Дія Антимонопольного комітету України щодо захисту прав інтелектуальної власності. Практика застосування адміністративних процедур щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 2,4,7,11-14,21,83-85

Основний: 1-7

Додатковий: 1-3,6,9,10-13,17,20-22,23,25-33

Тема 10. Договори у сфері інтелектуальної власності

Загальна характеристика договорів у сфері інтелектуальної власності. Поняття та види договорів у сфері інтелектуальної власності. Форма договорів у сфері інтелектуальної власності та їх державна реєстрація.

Правові засади укладання окремих видів договорів у сфері інтелектуальної власності. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Поняття та види ліцензій на використання об'єктів права інтелектуальної власності.

Ліцензійний договір. Поняття та характеристика ліцензійного договору. Зміст ліцензійного договору. Субліцензійний договір на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Авторський договір про передачу виключних та невиключних прав на використання твору.

Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Договір комерційної концесії. Права та обов'язки сторін за договором комерційної концесії. Відповідальність за договором комерційної концесії. Зміна та припинення договору комерційної концесії.

Поняття авторських договорів, як особливого джерела авторського права. Порядок укладення авторських договорів. Матеріально-правові вимоги, що висувуються до авторських договорів. Умови авторського договору. Авторські договори з іноземними авторами. Порядок виконання авторських договорів. Відповідальність сторін за неналежне виконання чи невиконання авторських договорів.

Інші договори щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності. Договір про порядок розподілу прав на службові об'єкти інтелектуальної власності. Договір про передачу ноу-хау. Договір щодо управління майновими правами автора або інших суб'єктів авторського права і суміжних прав.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 2,4,7,11-14,21,83-85

Основний: 1-7

Додатковий: 1-3,6,9,10-13,17,20-22,23,25-33

ІІІ. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин/ кредитів	Лекції	Семинарські заняття/ МК	Самостійна робота студентів	
2	3	4	5	6	7
Тема 1. Загальна характеристика інтелектуальної власності	16	2	2	12	О, ІЗ, ПЗ
Тема 2. Об'єкти права інтелектуальної власності	16	2	2	12	О, ІЗ, ПЗ ВСЗ
Тема 3. Суб'єкти права інтелектуальної власності	16	2	2	12	О, ІЗ, ПЗ, ВСЗ
Тема 4. Система правової охорони інтелектуальної власності в Україні	16	2	2	12	О, ВСЗ ПЗ
Тема 5. Правова охорона об'єктів авторського права та суміжних прав	20	4	4	12	О, Т, ВСЗ, ПЗ
Тема 6. Правова охорона об'єктів патентного права	20	4	4	12	О, ВСЗ, ПЗ, ІЗ
Тема 7. Правова охорона засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг	20	4	4	12	О, ВСЗ ПЗ, ІЗ
Тема 8. Правова охорона інших об'єктів інтелектуальної власності	20	4	4	12	Т, ПЗ, ІЗ
Тема 9. Захист	18	2	2	14	Т, ПЗ,

прав інтелектуальної власності					ВСЗ
Тема 10. Договори у сфері інтелектуальної власності	18	2	2	14	
Разом	180/6	28	28	124	Е/п

Вжиті скорочення:

О – усне опитування;

ІЗ – обговорення індивідуальних завдань;

Т – письмове тестування;

ПЗ – перевірка знань (індивідуальних або колективних);

ВСЗ – вирішення ситуаційних завдань;

Е/п – екзамен письмовий.

**IV. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ,
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

Результати навчання	Навчальна діяльність*	Робочий час студента, год.	Оцінювання у балах
1	2	3	4
<p>Знати: правові норми національного та міжнародного законодавства з питань правової охорони інтелектуальної власності</p> <p>Вміти: компетентно застосовувати правові норми національного та міжнародного законодавства з питань інтелектуальної діяльності та інтелектуальної власності</p>	<p>Тема 1. Загальна характеристика інтелектуальної власності Лекція № 1 <i>План лекції:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття інтелектуальної діяльності та її результату. 2. Поняття і зміст права інтелектуальної власності. 3. Система законодавства України про охорону інтелектуальної власності. 4. Держава як володілець прав інтелектуальної власності. 5. Шляхи формування і розвитку законодавства України у сфері інформаційних відносин. <p align="center">Список рекомендованих джерел: Нормативні джерела: 1,11,22-85 Основний: 1-7 Додатковий: 1-3,5,6,13,17,19,20, 22,23,25-27</p>	2	
	<p><i>Питання</i></p> <p><i>для самостійної роботи студентів</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення, становлення і розвиток інтелектуальної власності. 2. Значення інтелектуальної діяльності та її результату для економіки України. 3. Співвідношення права власності та права інтелектуальної власності. 4. Економічна функція права інтелектуальної власності. 5. Роль міжнародних актів щодо регулювання питань інтелектуальної власності. 	12	3

	<p align="center">Семінарське заняття 1. Загальна характеристика інтелектуальної власності</p> <p align="center"><i>Питання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення, становлення і розвиток інтелектуальної власності. 2. Значення інтелектуальної діяльності та її результату для економіки України. 3. Поняття і зміст права інтелектуальної власності. Співвідношення права власності та права інтелектуальної власності. 4. Система законодавства України про охорону інтелектуальної власності. Роль міжнародних актів щодо регулювання питань інтелектуальної власності. 	2	5
<p>Знати: норми правового режиму використання об'єктів інтелектуальної власності</p> <p>Вміти: практично застосовувати відповідні норми права для регулювання відносин у сфері використання об'єктів інтелектуальної власності</p>	<p align="center">Тема 2. Об'єкти права інтелектуальної власності Лекція № 2</p> <p align="center"><i>План лекції:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика об'єктів права інтелектуальної власності. 2. Об'єкти авторського права та об'єкти суміжних прав. 3. Об'єкти патентного права. 4. Об'єкти, які індивідуалізують учасників господарського обігу. 5. Об'єкти нетрадиційних результатів інтелектуальної діяльності. <p align="center">Список рекомендованих джерел: Нормативні джерела: 2,4,7,11 Основний: 1-7 Додатковий: 1-3,6,13,17,19,20, 22,23,25-33</p>	2	
	<p align="center"><i>Питання</i></p> <p align="center"><i>для самостійної роботи студентів</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття об'єкту інтелектуальної власності. 2. Творча діяльність як основний критерій об'єктів інтелектуальної 	12	3

	<p>власності.</p> <p>3. Набуття правової охорони об'єктів авторського права.</p> <p>4. Питання про об'єкти нетрадиційних результатів інтелектуальної діяльності.</p>		
	<p>Семінарське заняття 2.</p> <p>Об'єкти права інтелектуальної власності</p> <p><i>Питання до заняття:</i></p> <p>1. Поняття об'єкту інтелектуальної власності. Загальна характеристика об'єктів права інтелектуальної власності.</p> <p>2. Творча діяльність як основний критерій об'єктів інтелектуальної власності.</p> <p>3. Об'єкти авторського права та об'єкти суміжних прав.</p> <p>4. Об'єкти патентного права.</p> <p>5. Об'єкти, які індивідуалізують учасників господарського обігу.</p> <p>6. Питання про об'єкти нетрадиційних результатів інтелектуальної діяльності.</p>	2	5
<p>Знати: норми права для визначення правового статусу суб'єктів інтелектуальної власності</p> <p>Вміти: практично застосовувати відповідні норми права для визначення правового</p>	<p>Тема 3. Суб'єкти права інтелектуальної власності</p> <p>Лекція № 3.</p> <p><i>План лекції:</i></p> <p>1. Загальна характеристика суб'єктів права інтелектуальної власності.</p> <p>2. Суб'єкти авторського права. Поняття та види. Поняття суб'єктів суміжних прав.</p> <p>3. Суб'єкти патентного права.</p> <p>4. Суб'єкти засобів індивідуалізації товарів і послуг.</p> <p>5. Суб'єкти нетрадиційних результатів інтелектуальної діяльності.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Нормативні джерела: 2,4,7,11,12</p>	2	

статусу суб'єктів інтелектуальної власності	Основний: 1-7 Додатковий: 1-3,6,13,17,19,20, 22,23,25-33		
	<i>Питання</i> <i>для самостійної роботи студентів</i> 1. Роботодавець як суб'єкт права інтелектуальної власності. 2. Держава як володілець прав інтелектуальної власності. 3. Права та обов'язки суб'єктів інтелектуальної власності. 4. Питання щодо суб'єкта прав на комерційні найменування як суб'єкта інтелектуальної власності.	12	3
	Семінарське заняття 3. Суб'єкти права інтелектуальної власності <i>Питання до заняття:</i> 1. Загальна характеристика суб'єктів права інтелектуальної власності. Роботодавець як суб'єкт права інтелектуальної власності. 2. Держава як володілець прав інтелектуальної власності. 3. Суб'єкти авторського права: поняття та види. Поняття суб'єктів суміжних прав. 4. Суб'єкти патентного права та суб'єкти засобів індивідуалізації товарів і послуг. 5. Питання щодо суб'єкта прав на комерційні найменування як суб'єкта інтелектуальної власності.	2	5
Знати: практичне застосування законодавства, що регулює систему	Тема 4. Система правової охорони інтелектуальної власності в Україні Лекція № 4 <i>План лекції:</i> 1. Управління інтелектуальною власністю в Україні: загальні положення.	2	

<p>правової охорони інтелектуальної власності</p> <p>Вміти: вирішувати спірні питання з управління інтелектуальною власністю в Україні</p>	<p>2. Повноваження Міністерства економічного розвитку і торгівлі щодо інтелектуальної власності.</p> <p>3. Правові основи охорони інтелектуальної власності іншими організаціями.</p> <p>4. <i>Презентаційна лекція. ДП "Український інститут інтелектуальної власності" (Укрпатент).</i> <i>https://www.youtube.com/watch?v=8nmhcz50rk4</i></p> <p>5. Роль громадських організації щодо правової охорони інтелектуальної власності.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Нормативні джерела: 8, 11, 21, 22, 29, 31-82 Основний: 1-11 Додатковий: 1-3, 6, 8, 13, 17, 19, 20, 22, 23, 25-27</p>		
	<p><i>Питання</i> <i>для самостійної роботи студентів</i></p> <p>1. Правовий статус Державної організації «Українське агентство з авторських та суміжних прав».</p> <p>2. Правовий статус Державного підприємства «Інтелзахист».</p> <p>3. Правовий статус Київської міської асоціації представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених).</p>	12	3
	<p>Семінарське заняття 4. Система правової охорони інтелектуальної власності в Україні</p> <p><i>Питання до заняття:</i></p> <p>1. Управління інтелектуальною власністю в Україні: загальні положення.</p> <p>2. Роль Міністерства економічного розвитку і торгівлі щодо</p>	2	5

	<p>інтелектуальної власності.</p> <p>3. Правові основи охорони інтелектуальної власності іншими організаціями. Правовий статус Державної організації «Українське агентство з авторських та суміжних прав».</p> <p>4. Роль громадських організації щодо правової охорони інтелектуальної власності. Київська міська асоціація представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених).</p>		
<p>Знати: правові норми, що регулюють питання правової охорони об'єктів авторського права та суміжних прав</p> <p>Вміти: вірно застосовувати правові норми, що регулюють питання правової охорони об'єктів авторського права та суміжних прав</p>	<p>Тема 5. Правова охорона об'єктів авторського права та суміжних прав</p> <p>Лекція № 5 <i>План лекції:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та зміст авторського права. 2. Джерела авторського права. 3. Авторський договір як особливе джерело авторського права. <p>Лекція № 6 <i>План лекції:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та зміст суміжних прав. 2. Державна реєстрація авторських та суміжних прав. 3. Особисті немайнові та майнові права виконавців, виробників фонограм або відеограм, організацій мовлення та інших суб'єктів суміжних прав. 4. <i>Презентаційна лекція. Актуальні питання захисту авторських прав в IT-сфері.</i> https://www.youtube.com/watch?v=afVpHhkJgAM <p>Список рекомендованих джерел: Нормативні джерела: 2,3,7,11,18,28, 29,30,36,37 Основний: 1-7</p>	4	

	Додатковий: 1-3,6,13,17,18,20,22,23, 25-33		
	<p align="center"><i>Питання</i></p> <p><i>для самостійної роботи студентів</i></p> <p>1. Мережа «Інтернет» як особливий об'єкт авторського права.</p> <p>2. Характеристика Бернської конвенції з охорони літературних та художніх творів (1886 р.).</p> <p>3. Порядок виконання авторських договорів. Відповідальність сторін за неналежне виконання чи невиконання авторських договорів.</p>	12	3
	<p align="center"><i>Семінарське заняття 5.</i></p> <p align="center">Правова охорона об'єктів авторського права та суміжних прав</p> <p align="center"><i>Питання до заняття:</i></p> <p>1. Поняття авторського права. Мережа «Інтернет» як особливий об'єкт авторського права.</p> <p>2. Характеристика джерел авторського права.</p> <p>3. Авторський договір як особливе джерело авторського права: порядок виконання та відповідальність сторін за неналежне виконання чи невиконання умов договору.</p> <p align="center"><i>Семінарське заняття 6.</i></p> <p align="center"><i>Питання до заняття:</i></p> <p>1. Судова практика розгляду справ, що виникають у разі порушення авторських прав.</p> <p>2. Поняття та зміст суміжних прав.</p> <p>3. Особисті немайнові та майнові права виконавців, виробників фонограм або відеограм, організацій мовлення та інших суб'єктів суміжних прав.</p> <p>4. Державна реєстрація авторських та суміжних прав: зміст, порядок, орган, що її здійснює, оплата.</p>	4	5

<p>Знати: правові норми, що регулюють питання правової охорони об'єктів патентного права</p> <p>Вміти: вірно застосовувати правові норми, що регулюють питання правової охорони об'єктів патентного права.</p>	<p>Тема 6. Правова охорона об'єктів патентного права Лекція № 7 <i>План лекції:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та зміст патентного права. 2. Співвідношення понять «промислова власність» та «патентне право». 3. Пріоритет винаходу (корисної моделі). <p>Лекція № 8 <i>План лекції:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оформлення заявки на видачу патенту. 2. Порядок розгляду заявки та видачі патенту. 3. Експертиза заявки: попередня, формальна, кваліфікаційна. <p>Список рекомендованих джерел: Нормативні джерела: 4,6,7,9,11,16,17, 20,29, 33-35 Основний: 1-7 Додатковий: 1-3,6-8,13,14,16,17,20,22,23, 25-27</p>	4	
	<p><i>Питання</i> <i>для самостійної роботи студентів</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія виникнення та розвитку патентного права. 2. Особливості патентного права в країнах ЄС. 3. Порядок отримання патенту в країнах ЄС. 4. Судові справи щодо порушень патентного права. 	12	3
	<p>Семінарське заняття 7. Правова охорона об'єктів патентного права <i>Питання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття патентного права. Співвідношення понять «промислова власність» та 	4	5

	<p>«патентне право».</p> <p>2. Судові справи щодо порушень патентного права.</p> <p>3. Пріоритет винаходу (корисної моделі).</p> <p style="text-align: center;">Семінарське заняття 8. <i>Питання до заняття:</i></p> <p>1. Оформлення заявки на видачу патенту.</p> <p>2. Порядок розгляду заявки та видачі патенту. Експертиза заявки (попередня, формальна, кваліфікаційна).</p> <p>3. Особливості видачі патенту міжнародного зразка.</p>		5
<p>Знати: правові норми, що регулюють питання правової охорони засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг</p> <p>Вміти: практично застосовувати знання чинного законодавства при регулюванні питань, пов'язаних з правовою охороною</p>	<p style="text-align: center;">Тема 7. Правова охорона засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг</p> <p style="text-align: center;">Лекція № 9 <i>План лекції:</i></p> <p>1. Поняття засобів індивідуалізації та їх різновиди.</p> <p>2. Історія розвитку законодавства про регулювання засобів індивідуалізації товарів і послуг: становлення права на товарні знаки.</p> <p>3. Поняття та ознаки комерційних найменувань (фірмових найменувань).</p> <p>4. <i>Вебінар лекція. Як IT-бізнесу захистити права на свої вироби.</i> https://www.youtube.com/watch?v=ZEIwsGNcJAI</p> <p style="text-align: center;">Лекція-конференція № 10 <i>План лекції:</i></p> <p>1. <i>Правова охорона торговельних марок (знаків для товарів і послуг).</i></p> <p>2. <i>Експертиза за формальними ознаками та кваліфікаційна експертиза торговельних марок.</i></p>	4	

засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг	<p>3. <i>Правова охорона географічного зазначення (зазначення походження товарів). Види географічних зазначень.</i></p> <p>Список рекомендованих джерел: Нормативні джерела: 4,5,7,10,11,15,19,29,33-35 Основний: 1-7 Додатковий: 1-4,6,9,13,17,20,22-33</p>		
	<p><i>Питання</i> <i>для самостійної роботи студентів</i></p> <p>1. Перехід права на комерційне найменування. Передача дозволу на використання комерційного найменування. 2. Дostroкове припинення прав на комерційне найменування. 3. Функції географічних зазначень. 4. Визнання недійсною та припинення правової охорони географічного зазначення.</p>	12	3
	<p><i>Семінарське заняття 9.</i> <i>Правова охорона засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг</i></p> <p><i>Питання до заняття:</i></p> <p>1. Поняття засобів індивідуалізації та їх види. 2. Поняття та ознаки комерційних найменувань (фірмових найменувань). 3. Перехід права на комерційне найменування. 4. Дostroкове припинення прав на комерційне найменування. 5. Захист знаків та інших позначень в мережі Інтернет.</p> <p><i>Семінарське заняття 10.</i> <i>Питання до заняття:</i></p> <p>1. Правова охорона торговельних марок (знаків для товарів і послуг).</p>	4	5

	<p>Експертиза за формальними ознаками та кваліфікаційна експертиза торговельних марок.</p> <p>2. Судова практика України про захист прав на торговельні марки.</p> <p>3. Правова охорона географічного зазначення (зазначення походження товарів).</p> <p>4. Визнання недійсною та припинення правової охорони географічного зазначення.</p>		
<p>Знати: нормативну базу, яка регулює відносини щодо правової охорони інших об'єктів інтелектуальної власності</p> <p>Вміти: вірно застосовувати правові норми, що регулюють питання правової охорони інших об'єктів інтелектуальної власності</p>	<p>Тема 8. Правова охорона інших об'єктів інтелектуальної власності</p> <p>Лекція № 11</p> <p><i>План лекції:</i></p> <p>1. Поняття та ознаки наукового відкриття. Відмінність «наукового відкриття» та «винаходу».</p> <p>2. Правова охорона компонування інтегральної мікросхеми (топографії інтегральних мікросхем).</p> <p>3. Реєстрація та видача свідоцтва про набуття права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.</p> <p>Лекція № 12</p> <p><i>План лекції:</i></p> <p>1. Правова охорона селекційних досягнень.</p> <p>2. Поняття раціоналізаторської пропозиції.</p> <p>3. Правова охорона комерційної таємниці.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Нормативні джерела: 2-11,11,29, 33-85 Основний: 1-7 Додатковий: 1-4,6,9,13,17,20,22-33</p>	4	

	<p><i>Питання</i></p> <p>для самостійної роботи студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оформлення права на раціоналізаторську пропозицію. 2. Оформлення права на сорт рослин, породи тварин. 3. Організація охорони комерційної таємниці. 	12	3
	<p>Семінарське заняття 11.</p> <p>Правова охорона інших об'єктів інтелектуальної власності</p> <p><i>Питання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та ознаки наукового відкриття. 2. Відмінність «наукового відкриття» та «винаходу». 3. Правова охорона компонування інтегральної мікросхеми (топографії інтегральних мікросхем). <p>Семінарське заняття 12.</p> <p><i>Питання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття раціоналізаторської пропозиції. Оформлення права на раціоналізаторську пропозицію. 2. Правова охорона селекційних досягнень. Оформлення права на сорт рослин, породи тварин. 3. Правова охорона комерційної таємниці. Організація охорони комерційної таємниці. 4. Питання «ноу-хау». 	4	5
<p>Знати: дії, що визнаються порушенням прав інтелектуальної власності</p> <p>Вміти: вірно</p>	<p>Тема 9. Захист прав інтелектуальної власності</p> <p>Лекція № 13</p> <p><i>План лекції:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття правового захисту інтелектуальної власності. 2. Дії, що визнаються порушенням прав інтелектуальної власності. 3. Форми та способи захисту інтелектуальних прав. 4. Розмежування питань правової 	2	5

застосовувати правові норми, що регулюють питання захисту прав інтелектуальної власності в Україні	охорони та захисту інтелектуальної власності. Список рекомендованих джерел: Нормативні джерела: 2,4,7,11-14,21, 83-85 Основний: 1-7 Додатковий: 1-3,6,9,10-13,17,20,22, 23,25-33		
	<i>Питання</i> <i>для самостійної роботи студентів</i> 1. Адміністративні процедури захисту прав інтелектуальної власності на митному кордоні. 2. Міжнародні стандарти захисту прав інтелектуальної власності.	14	3
	<i>Семінарське заняття 13. у формі круглого столу</i> <i>Захист прав інтелектуальної власності</i> <i>Питання до заняття:</i> 1. <i>Поняття правового захисту інтелектуальної власності. Дії, що визнаються порушенням прав інтелектуальної власності.</i> 2. <i>Міжнародні стандарти захисту прав інтелектуальної власності.</i> 3. <i>Юрисдикційна форма захисту прав інтелектуальної власності. Неюрисдикційна форма захисту прав інтелектуальної власності.</i> 4. <i>Способи захисту інтелектуальних прав.</i> 5. <i>Кримінально-правовий захист прав інтелектуальної власності.</i>	2	5
<i>Знати:</i> види договорів у сфері інтелектуальної власності <i>Вміти:</i>	Тема 10. Договори у сфері інтелектуальної власності Лекція № 14 <i>План лекції:</i> 1. Поняття та види договорів у сфері інтелектуальної власності. 2. Форми договорів у сфері інтелектуальної власності та їх державна реєстрація.	2	

вірно застосовувати правові норми, що регулюють питання правової форми реалізації права на об'єкти інтелектуальної власності	<p>3. Авторські договори. 4. Поняття та види ліцензій на використання об'єктів права інтелектуальної власності. 5. Договір комерційної концесії.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Нормативні джерела: 2,4,7,11-14, 21, 83-85 Основний: 1-7 Додатковий: 1-3,6,9,10-13,17,20-22, 23,25-33</p>		
	<p><i>Питання</i> <i>для самостійної роботи студентів</i></p> <p>1. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. 2. Відповідальність за договором комерційної концесії. 3. Зміна та припинення договору комерційної концесії.</p>	14	3
	<p>Семінарське заняття 14. Договори у сфері інтелектуальної власності</p> <p><i>Питання до заняття:</i></p> <p>1. Поняття, види та форми договорів у сфері інтелектуальної власності. 2. Поняття та види ліцензій на використання об'єктів права інтелектуальної власності. 3. Договір комерційної концесії. Відповідальність за договором комерційної концесії. 4. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. 5. Інші договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.</p>	2	5
Разом		180	100

*Курсивом виділено інтерактивні методи навчання

V. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : [станом на січень 2015 р.] [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 26.03.1986 р. [Електронний ресурс] / Міжнародний документ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
3. Стокгольмська конвенція про заснування ВОІВ від 14.07.1967 р. [Електронний ресурс] / Міжнародний документ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
4. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20.03.1883 р. [Електронний ресурс] / Міжнародний документ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
5. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 09.09.1886 р. [Електронний ресурс] / Міжнародний документ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
6. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14.04.1991 р.: Протокол про Мадридську угоду про міжнародну реєстрацію знаків, прийнятий в Мадриді 28.06.1989 р.: [від 14.04.1991р.] [Електронний ресурс] / Міжнародний документ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
7. Угода про торгові аспекти права інтелектуальної власності (Угода TRIPS): Додаток 1А до Маракеської угоди про створення СОТ від 15.12.1994 р.
8. Договір ВОІВ про авторське право: Прийнятий Дипломатичною конференцією від 20.12.1996 [Електронний ресурс] / Міжнародний документ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
9. Римська конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм та організацій мовлення від 26.10.1961 р. [Електронний ресурс] / Міжнародний документ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
10. Женевська конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення фонограм від 29.10.1971 р. [Електронний ресурс] / Міжнародний документ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
11. Договір ВОІВ по виконанню і фонограмам, прийнятий Дипломатичною конференцією від 20.12.1996 року [Електронний ресурс] / Міжнародний документ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
12. Гаазький Акт Гаазької угоди про міжнародну реєстрацію промислових зразків прийнятий від 28.11.1960 р. [Електронний ресурс] / Міжнародний документ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
13. Договір про патентну кооперацію від 19.10.1970 р. [Електронний

- ресурс] / Міжнародний документ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
14. Міжнародна конвенція про охорону сортів рослин 1967 р. [Електронний ресурс] / Міжнародний документ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 15. Страсбурзька конвенція про міжнародну класифікацію від 24.03.1971 р. [Електронний ресурс] / Міжнародний документ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 16. Гаазька угода про міжнародне депонування промислових зразків 1925 р. [Електронний ресурс] / Міжнародний документ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 17. Локарнська угода про Міжнародну класифікацію промислових товарів від 08.10.1968 р.
 18. Мадридська угода про припинення використання неправдивих або таких, що вводять в оману, зазначень походження товарів від 14.04.1891 р. [Електронний ресурс] / Міжнародний документ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 19. Ніццька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків від 15.06.1957 р. [Електронний ресурс] / Міжнародний документ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 20. Лісабонська угода про захист назв місця походження та їх міжнародну реєстрацію від 31.10.1958 р. [Електронний ресурс] / Міжнародний документ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 21. Віденська угода про міжнародну класифікацію зображувальних елементів знаків від 12.06.1973 р. [Електронний ресурс] / Міжнародний документ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 22. Договір про закони про товарні знаки. Прийнятий Дипломатичною конференцією з укладання Договору про закони про товарні знаки від 27.10.1994 р. [Електронний ресурс] / Міжнародний документ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 23. Європейська конвенція про транскордонне телебачення від 05.05.1989 р. [Електронний ресурс] / Міжнародний документ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 24. Цивільний кодекс України від 16.01.03 № 435-IV [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 25. Господарський кодекс України від 16.01.03 № 436-IV [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 26. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 27. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 28. Митний кодекс України : [від 13.03.2012 № 4495-VI] [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 29. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV

- [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
30. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798-ХІІ [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 31. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 № 2709-ІV [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 32. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 33. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15.12.93 № 3689-ХІІ [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 34. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15.12.93 № 3688-ХІІ [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 35. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15.12.93 № 3687-ХІІ [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 36. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.93 № 3792-ХІІ [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 37. Про охорону прав на зазначення походження товару: Закон України від 16.06.1999 № 752-ХІV [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 38. Про охорону прав на сорти росли: Закон України від 21.04.1993 № 3117-ХІІ [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 39. Про племінне тваринництво: Закон України від 15.12.1993 р. № 3691-ХІІ [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 40. Про охорону прав на топографію інтегральних мікросхем: Закон України від 05.11.1997 р. № 621/97 [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 41. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07.06.1996 № 236/96-ВР [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 42. Про Антимонопольний комітет: Закон України від 26.11.1993 № 3659-ХІІ [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 43. Про Конституційний Суд України: Закон України від 16.10.1996 № 422/96-ВР [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 44. Про третейські суди: Закон України від 11.05.2004 № 1701-ІV [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 45. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

46. Про телебачення і радіомовлення : Закон України від 21.12.1993 р. № 3759 – XII [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
47. Про державну реєстрацію юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців: Закон України від 15 травня 2003 р. № 755-IV [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
48. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25.06.1993 р. № 3322-XII [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
49. Про друковані засоби масової інформації (преси) в Україні: Закон України від 16.11.1992 № 2782-XII [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
50. Про лікарські засоби: Закон України від 04.04.1996 р. № 123/96-ВР [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
51. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 № 1576-XII [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
52. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996 № 93/96-ВР [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
53. Про захист інформації в автоматизованих системах: Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
54. Про наукову і науково-технічну експертизу: Закон України від 10.02.1995 № 51/95-ВР [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
55. Про видавничу справу: Закон України від 05.06.1997 № 318/97-ВР // Відомості Верховної Ради України від 08.09.1997 - 1997 р., № 32, стаття 206 (із змін. та допов.).
56. Про архітектурну діяльність: Закон України від 20.05.1999 № 687-XIV [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
57. Про кінематографію: Закон України від 13.01.1998 № 9/98-ВР [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
58. Про податок на додану вартість: Закон України від 03.04.1997 р. № 168/97 – ВР [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
59. Про оподаткування прибутку підприємств: Закон України від 22.05.1997 р. № 283/97- ВР [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
60. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України № 2658-III від 12 липня 2001 р. [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
61. Національний стандарт оцінки №1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав»: Постанова КМУ від 10 вересня 2003 року № 1440 // Урядовий кур'єр від 15.10.2003. – № 193 (національний стандарт

- України).
62. Національний стандарт оцінки № 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності»: Постанова КМУ від 03.10.2007 р. №1185 // Урядовий кур'єр від 17.10.2007 – № 191 (Національний стандарт України).
 63. Положення про Міністерство освіти і науки України: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.12.2006 № 1757 // Офіційний вісник України від 02.01.2007 – 2006 р., № 51, стор. 136, стаття 3410, код акту 38209/2006 (із змін. та допов.)
 64. Положення про міністерство культури і туризму України: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.11.2006 №1566 // Офіційний вісник України від 20.11.2006 – 2006 р., № 45, стор. 64, стаття 3010, код акту 37816/2006 (із змін. та допов.).
 65. Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, затверджене Указом Президента України від 31 травня 2011 р. №634/2011 [Електронний ресурс] / Президент України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 66. Про затвердження Положення про Державну службу інтелектуальної власності України, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2014 р. № 658 [Електронний ресурс] / КМУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 67. Про затвердження Положення про державного інспектора з питань інтелектуальної власності: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.05.02 № 674 // Офіційний вісник України від 07.06.2002 – 2002 р., № 21, стор. 68, стаття 1042, код акту 22453/2002 (із змін. та допов.)
 68. Про державну реєстрацію авторських прав і договорів, які стосуються прав автора на твори: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 № 1756 [Електронний ресурс] / КМУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 69. Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних: Закон України від 23.03.2000 № 1587-III [Електронний ресурс] / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 70. Про державну реєстрацію науково-дослідних, дослідницько-конструкторських робіт і дисертацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 31.03.1992 № 162 [Електронний ресурс] / КМУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 71. Про затвердження положення з питань розповсюдження примірників аудіовізуальних творів та фонограм: Постанова Кабінету Міністрів України від 13.10.00 № 1555 [Електронний ресурс] / КМУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 72. Про затвердження Положення про порядок реєстрації та переміщення через митний кордон України товарів, що містять об'єкти інтелектуальної власності : Постанова Кабінету Міністрів України від

- 28.04.01. № 412 [Електронний ресурс] / КМУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
73. Про затвердження мінімальний ставок винагороди (роялті) за використання об'єктів авторського права і суміжних прав : Постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.03 № 72 [Електронний ресурс] / КМУ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
74. Про затвердження регламенту Апеляційної палати Державного департаменту інтелектуальної власності: наказ Міністерства освіти і науки України від 15 вересня 2003 р. № 622 // Офіційний вісник України від 17.10.2003 – 2003 р., № 40, стор. 333, стаття 2148, код акту 26504/2003 (із змін. та допов.).
75. Положення про Державний реєстр патентів України на промислові зразки., затв. наказом МОН України від 12.04.01 № 290 // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0378-01&print=1>.
76. Положення про Державний реєстр патентів України на винаходи., затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 12.04.01 № 379 // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0379-01&print=1>.
77. Положення про Державний реєстр патентів України на корисні моделі. Затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 20.06.01 № 558 // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0558-01&print=1>.
78. Положення про Державний реєстр України назв місць походження товарів і прав на використання зареєстрованих кваліфікованих зазначень походження товарів від 13.12.2001 № 798 // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1086-01&print=1>.
79. Положення про Державний реєстр України топографій інтегральних мікросхем від 12.04.2001 № 292 // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0375-01&print=1>.
80. Положення про Державний реєстр свідоцтв України на знаки для товарів і послуг від 10.01.2002 № 10 // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0064-02&print=1>.
81. Про затвердження Порядку визначення уповноважених організацій колективного управління: Наказ МОН України від 21.05.03 № 309 // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0437-03&print=1>.
82. Про затвердження Порядку обліку організацій колективного управління та здійснення нагляду за їх діяльністю: Наказ МОН України від 21.05.03 №311 // Офіційний вісник України від 27.06.2003 - 2003 р., № 24, стор. 165, стаття 1148, код акту 25353/2003 (із змін.та допов.)
83. Методика оцінки майнових прав інтелектуальної власності: Наказ Фонду державного майна України від 25.06.2008 р. № 740 // Офіційний вісник України від 22.08.2008 – 2008 р., № 60, стор. 33, стаття 2042, код акту 43963/2008 (із змін. та допов.).
84. Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів: Наказ Мінфіну України від 22.11.2004р. № 732 // Офіційний вісник України від

31.12.2004 – 2004 р., № 50, стор. 247, стаття 3301, код акту 30988/2004 (із змін. та допов.).

85. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: Наказ Міністерства України від 18.10.1999 р. № 242. [Електронний ресурс] / Міністерство України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

Основний:

1. Право інтелектуальної власності: підручник. – Вид. 2, змін. і доп. [Електронний ресурс] / О. П. Світличний. – К.: НУБіП України, 2017. – 355 с. – Режим доступу: http://www.businesslaw.org.ua/wp-content/Pidруchnyk_Pravo_intel_vlasnosti.pdf.
2. *Інтелектуальна власність: навч. посіб.* / Г. М. Остапович, О. М. Стороженко, Г. В. Уманцева, О. В. Фоміна. – К.: Київ. нац. торг.-екон. Ун-т, 2012. – 456 с.**
3. *Право інтелектуальної власності: академ. курс: підручник для студентів вищих навч. закладів* / За ред. д.ю.н. О. П. Орлюк, д.ю.н. О. Д. Святоцького. – К.: Видавничій Дім «Ін Юре». 2007. – 696 с.
4. *Права інтелектуальної власності* / Р. Б. Шишка, В. А. Кройтор, М. В. Селіванов, Л. В. Красицька; За заг. ред. Р. Б. Шишки. - Х.: Еспада, 2002. – 190 с.
5. *Право інтелектуальної власності. Академічний курс: підручник для студентів вищих навч. закладів* / О. А. Підпригора, О. Б. Бутнік-Сіверський, В. С. Дроб'язко, П. П. Крайнев; За ред. О. А. Підпригори, О. Д. Святоцького – К. : Ін Юре, 2004. – 670 с.
6. *Інтелектуальна власність: навч. посібник для студентів вищих навч. закладів* / В. Потехіна; За ред. І. І. Дахна. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 414 с.
7. *Право інтелектуальної власності. Підручник для студентів вищих навч. закладів* / В. М. Коссак, І. Є. Якубівський. – К.: Істина, 2007. – 206с.

Додатковий:

1. Бабенко Б. І. Особливості правового регулювання захисту об'єктів права інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України / Б. І. Бабенко, О. В. Миронов // Митна безпека. – 2017. – № 2. – С. 66–71.
2. Бошицький Ю. Л. Інтелектуальна власність в сучасній Україні – актуальні питання модернізації та правового регулювання / Ю. Л. Бошицький // Часопис Київського університету права. – 2013. – № 1. – С. 213–217.

3. Горбова Н. А. Теорії інтелектуальної власності : до постановки питання / Н. А. Горбова // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. – 2015. – № 1(2). – С. 16–22.
4. Дітц А. Врегулювання питань авторського права у новій частині четвертій Цивільного кодексу Російської Федерації: системний регрес, але помірний сутнісний прогрес / А. Дітц // Право України. – 2011. – № 3. – С. 78-91.
5. Дорохіна Ю. А. Систематизація кримінально-правової охорони прав на об'єкти власності та об'єкти інтелектуальної власності : окремі питання розуміння [Електронний ресурс] / Ю. А. Дорохіна // Вісник Кримінологічної асоціації України. – 2015. – № 2. – С. 75–86.
6. Дудоров О.О. Проблеми кримінально-правової охорони інтелектуальної власності в Україні / О.О. Дудоров // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. – 2015. – Вип. 1. – С. 50–68.
7. Ізбаш О. О. Захист інтелектуальної власності тих, хто навчається, у системі освіти / О. О. Ізбаш // Актуальні проблеми держави і права. – 2014. – Вип. 74. – С. 256–262.
8. Каралкіна Т. В. Види неправомірного використання об'єктів права інтелектуальної власності в Україні / Т. В. Каралкіна // Актуальні проблеми права: теорія і практика. – 2012. – № 25. – С. 315–324.
9. Кодинець А. Реформування законодавства у сфері інтелектуальної власності: сучасне відображення минулого / А. Кодинець // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2015. – № 2. – С. 11–17.
10. Колесніченко В. В. Адміністративний примус як спосіб правового захисту права інтелектуальної власності / В. В. Колесніченко // Актуальні проблеми держави і права. – 2012. – Вип. 65. – С. 39–44.
11. Костик Є. П. Концептуальні засади економіки інтелектуальної власності в умовах глобалізації / Є. П. Костик // Економічний вісник університету. – 2015. – Вип. 24(1). – С. 7–13.
12. Крижна В. Право інтелектуальної власності та суспільні інтереси / В. Крижна // Право України. – 2011. – № 3. – С. 60-65.
13. Кужель Е. В. Інтелектуальна власність як складова інноваційного середовища в регіонах / Е. В. Кужель, В. І. Матюшенко // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 6. – С. 185–190.
14. Кузнцова Н. Проблеми захисту прав інтелектуальної власності в Україні / Н. Кузнцова, О. Кохановська // Право України. – 2011. – № 3. – С. 21-29.
15. Кульчинська Ю.О. Кримінально-правовий захист права інтелектуальної власності / Ю. О. Кульчинська // Юридична наука. – 2013. – № 9. – С. 69–79.
16. Левковець О. М. Інтелектуальна власність як ресурс розвитку : дилема трансферу технологій / О. М. Левковець // Вісник Національного

- університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» . Сер.: Економічна теорія та право. – 2014. – № 3. – С. 59–75.
17. Лихолат А. О. Інтелектуальна власність : стан і перспективи її розвитку в Україні / А. О. Лихолат // Сторінки історії. – 2014. – Вип. 37. – С. 159–170.
 18. Лук'яненко О. Інтелектуальна власність у глобальній парадигмі економічного розвитку / О. Лук'яненко, Л. Лук'яненко // Ринок цінних паперів України. – 2014. – № 11–12. – С. 45–53.
 19. Матвеев П. С. Теоретико-правові аспекти охорони та захисту ноу-хау та комерційної таємниці як об'єктів права інтелектуальної власності при інноваційному векторі розвитку економіки / П. С. Матвеев // Європейські перспективи. – 2015. – № 2. – С. 99–106.
 20. Михайлюк Г. О. Шляхи імплементації стандартів щодо прав інтелектуальної власності, зокрема права комерційних позначень, в контексті Угоди про асоціацію між Україною та ЄС / Г. О. Михайлюк // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2014. – № 7. – С. 78–84.
 21. Можаровська Н. О. Організаційно-правові засади забезпечення легітиматії права на об'єкти промислової власності / Н. О. Можаровська // Часопис Київського університету права. – 2012. – № 1. – С. 228–232.
 22. Мороз В. П. Найменування підприємства як об'єкт права інтелектуальної власності / В. П. Мороз // Актуальні проблеми держави і права. – 2014. – Вип. 73. – С. 327–335.
 23. Паладій М. В. Питання удосконалення інфраструктури системи державного управління сферою інтелектуальної власності / М. В. Паладій // Економіка та держава. – 2012. – № 2. – С. 116–119.
 24. Пасемко Г. П. Інтелектуальна власність як складова інтелектуального капіталу / Г. П. Пасемко, Г. Є. Беседіна // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. Сер.: Економічні науки. – 2014. – № 3. – С. 58–66.
 25. Попова Н. Поняття комерційної таємниці як об'єкта права інтелектуальної власності в законодавстві України / Н. Попова // Юридичний вісник. – 2014. – № 4. – С. 169–172.
 26. Стрельцов Л. Є. Захист комп'ютерних програм у праві Всесвітньої організації інтелектуальної власності / Л. Є. Стрельцов // Вісник Одеського національного університету. Серія : Правознавство. – 2013. – Т. 18, Вип. 2. – С. 119–128.
 27. Тищенко І. О. Юридична природа права інтелектуальної власності та система її охорони / І. О. Тищенко, Ю. В. Кеню // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 1. – С. 255–263.
 28. Ульянова Г. О. Реалізація права інтелектуальної власності на промисловий зразок / Г. О. Ульянова // Міжнародний юридичний вісник: збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2015. – Вип. 1. – С. 189–194.

29. Хома В.О. Система принципів охорони та захисту прав інтелектуальної власності / В. О. Хома, Е. С. Молдован // Митна безпека. – 2014. – № 2. – С. 58–65.
30. Чичкало-Кондрацька І. Б. Міжнародний досвід стимулювання розвитку інтелектуального потенціалу та захисту інтелектуальної власності / І. Б. Чичкало-Кондрацька, Н. Б. Теницька // Економіка і регіон. – 2014. – № 3. – С. 105–111.
31. Шакірова О. В. Захист прав інтелектуальної власності : законодавчий аспект / О. В. Шакірова // Міжнародний юридичний вісник : збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2014. – Вип. 1. – С. 219–224.
32. Шпак А. П. Щодо розуміння охорони права інтелектуальної власності у сфері освіти / А. П. Шпак // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2014. – № 4. – С. 185–190.

Інтернет-ресурси:

1. Верховна Рада України (сайт містить повну базу чинного законодавства України, а також базу законопроектів, внесених до Верховної Ради України) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
2. Президент України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua>
3. Кабінет Міністрів України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
4. Міністерство юстиції України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua>
5. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>.
6. Міністерство освіти і науки України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>.
7. Антимонопольний комітет України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.amc.gov.ua/>
8. Державна служба статистики України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
9. Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dssu.gov.ua>
10. Конституційний Суд України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ccu.gov.ua>.
11. Верховний Суд України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua>.
12. Вищий господарський суд України // [Електронний ресурс]. – Режим

- доступу: <http://www.arbitr.gov.ua>.
13. Вищий адміністративний суд України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vasu.gov.ua/>
 14. Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sc.gov.ua/ua/golovna_storinka.html.
 15. Газета «Юридична практика» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.yurpractika.com>.
 16. Юридичний портал «Юридичний радник» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.yurradnik.com.ua>.
 17. Юридична газета // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.yur-gazeta.com>.
 18. Юридичний портал «Ліга» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.liga.net>.
 19. Юридична система «НАУ» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nau.kiev.ua>.
 20. Національна бібліотека України ім. І. В. Вернадського // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.

Перелік періодичних фахових видань

1. Держава і право;
2. Право і суспільство;
3. Право України;
4. Юридичний вісник України;
5. Юридична Україна.

*** - Література наявна у бібліотеці*